

PITANJA I ODGOVORI

Dugo toplo ljeto bliži se kraju. Ljeto, reklo bi se, kakvo smo priželjkivali. Kretanje bez ograničenja, druženja na koja se skoro zaboravilo, boravak s prijateljima, putovanja. Sve je to što svima nama treba, ali nažalost još uvijek imamo neželjene suputnike, viruse koji nas prate više od dvije i pol godine. Još uvijek previše bolesnih, a nažalost i umrlih od COVIDA-a 19.

Ipak osjetno su se promijenile okolnosti i manje su strepnje ljudi od obolijevanja. Svakako tome je pridonijelo saznanje ljudi o blažem tijeku bolesti u odnosu na početak epidemije. Ublažene epidemiološke mjere daju nam više komoditeta u svakodnevnim aktivnostima ali ne smijemo zaboraviti da postoje izrazito osjetljive skupine ljudi u našem okružju koje trebamo dodatno zaštititi.

U ovim novim, epidemiološki fleksibilnijim okolnostima, obavljanje poslova gotovo u potpunosti se vratilo u uobičajene uvjete. Radovi na otvorenom, izgradnja potresom porušenih područja, poslovi u poljoprivredi i šumarstvu u punom su zamahu, a također i uslužne djelatnosti. Uredski poslovi rade se kao i u predepidemijsko vrijeme. Rad od kuće je rijetkost i kao mogućnost tek kod nekih poslodavaca. Međutim, nešto smo i naučili u vrijeme epidemije pa i na mogućnost rada od kuće. Zato je neophodno što prije zakonski urediti rad od kuće. Naravno prije toga analizirati iz svih kutova prednosti i nedostatke istog. Možda povremeni ili u određene dane i u utvrđenim okolnostima. Ima prostora za iskoristiti neke prednosti za određena zvanja i zanimanja koji ne

traže stalnu prisutnost u radnom prostoru. Tako se može postići veće zadovoljstvo radnika, ali i veća učinkovitost ako je radnik zainteresiran i ima uvjete za takav tip rada od kuće. Naravno to može biti u turnusima da radnici naizmjenično koriste rad od kuće.

Treba imati u vidu da se neki poslovi ne mogu obavljati u kućnim uvjetima te ne treba improvizirati i tražiti rješenja koja su protivna vrsti i naravi nekih poslova.

1. Koje su obveze poslodavca u vezi s ugovaranjem usluga medicine rada ako se radi o tvrtki s malim brojem zaposlenika?

Poslodavac je obavezan osigurati radnicima usluge medicine rada kako bi se osigurao zdravstveni nadzor primjeren opasnostima, štetnostima i naporima tijekom rada s ciljem očuvanja zdravlja radnika, neovisno o veličini tvrtke i broju radnika koje zapošljava. U tu svrhu poslodavac je, u skladu s važećim Zakonom o zaštiti na radu, obavezan izabranom specijalisti medicine rada osigurati pristup mjestima rada. Također, osobu s kojom namjerava sklopiti ugovor o radu za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, poslodavac treba uputiti na pregled izabranom specijalisti medicine rada, uputnicom koja sadrži podatke o naravi ili vrsti poslova i drugim okolnostima od utjecaja na ocjenu njezine sposobnosti za obavljanje tih poslova i mogućeg utjecaja štetnosti s mjesta rada na zdravlje radnika. Poslodavac je obavezan radnika koji obavlja poslove s posebnim

uvjetima rada ponovno uputiti na pregled prije isteka roka utvrđenog propisima o zaštiti zdravlja na radu ili kada to ocijeni nadležni doktor specijalist medicine rada te ne smije dopustiti radniku da obavlja predmetne poslove ako ga ponovno ne uputi na pregled u roku u kojem je to bio obavezan učiniti.

Na temelju članka 80. stavka 2. važećeg Zakona o zaštiti na radu, poslodavac ugovara usluge medicine rada sa zdravstvenom ustanovom koja obavlja djelatnost medicine rada, odnosno sa specijalistom medicine rada u privatnoj praksi u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.

Na osnovi članka 2. stavka 3. važećeg Pravilnika o načinu i postupku izbora doktora specijaliste medicine rada poslodavac bira nadležnog doktora specijalistu medicine rada za razdoblje od najmanje dvije godine, a nakon proteka tog razdoblja poslodavac, ako želi, ima pravo promijeniti prethodno izabranog doktora.

Prilikom izbora nadležnog doktora specijaliste medicine rada poslodavac se može opredijeliti samo za jednog doktora. Iznimno, ako poslodavac ima ili osnuje poslovnu jedinicu izvan svojeg sjedišta, može odabrati nadležnog doktora specijalistu medicine rada prema mjestu te poslovne jedinice, kao i u slučajevima kada poslodavac ima prijavljeno gradilište u skladu s propisima o građenju, odnosno radilište u skladu s propisima o zaštiti na radu, kada može odabrati nadležnog doktora specijalistu medicine rada prema mjestu prijavljenog gradilišta odnosno prema mjestu radilišta. Ako poslodavac ima ili osnuje više poslovnih jedinica u mjestu sjedišta odnosno više poslovnih jedinica u istom mjestu izvan svojeg sjedišta, može odabrati nadležnog doktora specijalistu medicine rada za svaku poslovnu jedinicu pod uvjetom da u svakoj pojedinoj poslovnoj jedinici zapošljava 50 i više radnika.

Izbor nadležnog doktora specijaliste medicine rada poslodavac obavlja popunjavanjem tiskanice »Izbor/promjena doktora specijaliste medicine rada« u četiri primjerka, koju je obavezan dostaviti regionalnom uredu odnosno područnoj službi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, nadležnim prema sjedištu poslodavca.

Datum izbora/promjene doktora specijaliste medicine rada je datum ovjere tiskanice nadležnog regionalnog ureda odnosno područne službe Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

2. Ako se učenik ozlijedi za vrijeme obavljanja stručne prakse, tko podnosi o tome prijavu Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje?

Na obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, u skladu sa člankom 16. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, obvezno se osiguravaju učenici i studenti na redovitom školovanju prema propisima o redovitom školovanju u Republici Hrvatskoj za vrijeme praktične nastave, za vrijeme stručne prakse, stručnih putovanja, odnosno za vrijeme rada putem posrednika pri zapošljavanju učenika i studenata.

U skladu s navedenom odredbom škole su obvezne osigurati na obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti učenike za vrijeme obavljanja stručne prakse, a obveznik posebnog doprinosa za predmetno osiguranje je Republika Hrvatska putem ministarstva nadležnog za obrazovanje, u skladu sa člankom 163. točkom 1. važećeg Zakona o doprinosima.

Ako se za vrijeme obavljanja stručne prakse učenik ozlijedi, prijavu o ozljedi na radu Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, u skladu sa člankom 128. stavkom 2. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, obvezna je podnijeti škola, po službenoj dužnosti ili na traženje učenika odnosno njegovih roditelja.

Ne podnese li škola prijavu o ozljedi na radu, prijavu je obavezan podnijeti izabrani doktor opće/obiteljske medicine ozlijeđenog učenika, u skladu sa člankom 128. stavkom 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.

3. Radnik, zaposlen na radnom mjestu vozača, koji je ujedno član sindikata vozača, ozlijeđen je putujući nakon sastanka u sindikalnoj organizaciji prema svojem mjestu stanovanja. Može li se ovaj put smatrati redovitim putem od mjesta rada do stana u smislu propisa o obveznom zdravstvenom osiguranju?

U skladu s odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ozlijedom na radu, iz-

među ostalog, smatra se i ozljeda koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme rada odnosno obavljanja djelatnosti ili u vezi s obavljanjem te djelatnosti na osnovi koje je osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju, kao i ozljeda koju osigurana osoba zadobije na redovitom putu od stana do mjesta rada i obrnuto.

S obzirom da sindikalne aktivnosti ne ulaze u opis poslova te radnih obveza i zadataka na osnovi kojih je osoba na radnom mjestu vozača osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju, u navedenom slučaju postoje zapreke za priznavanje ozljede na radu, u smislu članka 67. točke 2. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.

*Veronika Laušin, dr. med., spec. med. rada
Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Zagreb*